Nro 92.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 15 LISTOPADA V. S. 1813 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Peterzburg 1go Listopada.

Główny Rząd Rossyysko-Amerykańskiey kompanii, przykładaiąc nayusilnieyszego starania, aby Kolonie jego zaprowadzone na wyspach *Kadiaku*, *Baranowie* (Sitchi) i w innych mieyscach wszelkiemi potrzebami opatrzone były; iuż dawniey wyprawił tam z *Kronsztadu*: dwie expedycye, iedną w 1803, a drugą w 1806 roku. Teraz, dnia 8go przeszłego Października, wysłał w tymże celu trzecią expedycyą. Okręt do jey przewiezienia wybrany, nosi na sobie imie sławnego bohatyra Rossyyskiego *Suworowa*. Dowodzi nim Porucznik od floty *Łazarew*, przy którym znayduią się pomocnicy w téyże randze *Uńkowski i Szweykowski*. Ludzie rang niższych składaiący ekwipaż tego okrętu są powiększey części z morskich żołnierzy Rossyyskiey Floty. (*P. P.*)

Wielkie Łuki dnia 18go Pazdziernika.

W przeszłym 1812 roku, JW. Kanclerz Państwa Hr. *Mikołay Piotrowicz Rumiańców*, przebywał nieiakiś czas w mieście naszém. W dowód swoich dobrych chęci ku tuteyszym Obywatelom, darował w tenczas zbiór ksiąg maiący składać publiczną bibliotekę tego miasta; i temu, kto nad nią dozor mieć będzie po 300 rubli rocznie naznaczył. Roku teraznieyszego dnia 26go Lipca, biblioteka ta dla powszechnego użycia została odkryta. Składaią ją Książki w rozmaitych materyach, stosuiące się do wiadomości Rossyyskiego prawa, do Rossyyskiey i powszechney historyi, handlu, podróż Rossyyskich żeglarzy i ludzi uczonych w około świata, nakoniec Książki obeymuiące naukę różnych rodzaiów przemysłu i gospodarstwa wieyskiego. Przepisy dane przez Ofiaruiącego dla dozorcy biblioteki, którym teraz iest Konsyliarz tytularny *Nieczaiew*, zawieraią między innemi: że każdy Obywatel miasta, i nawet przyieżdżaiący, może codziennie, w naznaczonych godzinach, czytać w bibliotece, wybieraiąc Książki podług katalogu, który ma bydź dla każdego otwarty. Książki mogą bydź także pożyczane do domu, lecz nie więcey nad dwie lub trzy razem, i nie dłużey, iak na ieden tydzień. Zgromadzenie Szlacheckie i kupieckie tuteyszego miasta, przyięło ten użyteczny zakład z uczuciem szczególnieyszey wdzięczności ku Ofiaruiącemu, który iuż, iak wiadomo przez wiele czynów oznaczył swoią prawdziwą miłość ku Oyczyznie, i gorliwość o dobro powszechne. (*P. P.*)

Odessa 4go Pazdziernika.

Od dnia 5go przeszłego miesiąca Lipca, aż do tey pory przybyło do tuteyszego portu 75 okrętów kupieckich, z których: *Rossyyskich* 47. *Greckich i Tureckich* 24 *Angielskich* zaś trzy, wszystkie prawie z *Konstantynopola*.

Przemysł w kraiu tuteyszym, do coraz bardziéy kwitnącego przychodzi stanu. — W roku teraznieyszym pola i sady daleko więcey wydały płodów, niżeli w dawnieyszych latach.

Teatr nasz znowu otwarty. Bywa w nim nadzwyczaynie wiele widzów. Uczniowie i uczeńniczki tuteyszych instytutów, wystawiaią także niekiedy w tym rodzaiu widowiska. Wystawienia te, tym przyiemnieysze bywaią, że oni sami układaią do tego dramata, Balety i muzykę. (*P. P.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Frankfort nad Menem d. 6go Listopada n. s.

Dziś o godzinie 11 N. Cesarz Austryacki przybył do tuteyszego miasta. Wszystkie znayduiące się tu Rossyyskie i Austryackie woyska przed bramą *Hanauską* w paradzie rozstawione były. O godzinie w pół do iedenastey Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski wsiadł na konia, i udał się na powitanie Cesarza Austryackiego drogą ku *Hanau*. Blisko o pół godziny drogi przed miastem, spotkali się obadwa Monarchowie, i w pośród niezliczonego mnóstwa pełnego radości ludu, udali się do kościoła, gdzie przy gromie dział uroczyste *Te Deum* za zwycięstwa pod *Lipskiem* i *Hanau* śpiewane było; po czém N. N Monarchowie, powrócili do *Zeil*, gdzie wszystkim woyskom defilować przed sobą rozkazali.

N. Cesarz Austryacki, towarzyszył N. Cesarzowi Rossyyskiemu do Jego Pałacu: poczém N. Monarcha Rossyyski, odwiedził Monarchę Austryackiego, gdzie obadwa razem obiad ieść raczyli.

Naoczni tylko świadkowie mogą mieć wyobrażenie o radości i uniesieniach ludu. Wszystkie ulice, wszystkie okna, a nawet dachy były pełne widzów, którzy, przez okazy nayprawdziwszego wesela, dowiedli, że kilka lat ucisku i niedoli nie wymazały z ich umysłu pamięci lat upłynionych w swobodzie i porządku.

Wieczorem obadwa Monarchowie raczyli bydź na teatrze, gdzie była wystawiona opera *Titus* z muzyką *Mozarta*. Nayiaśnieysi Monarchowie przy weyściu do loży, powitani byli radośnemi okrzykami ludu, i odgłosem grzmiącey muzyki.

Przez noc całą miasto iak naywspanialey oświecone było, a po ulicach przewiiało się mnóstwo upoionych radością mieszkańców. (*z Gaz. Berlin.*)

Berlin dnia 8 Listopada n. s.

Jenerał *Wrede* dnia 29go, 30go i 31go, zaiąwszy *Hanau* swoim korpusem, bił się w okolicach tego miasta z uchodzącą tamtędy armią Francuzką. Zwycięstwo uwieńczyło usiłowania tego wodza. Dnia 31go Hetman Hrabia *Płatow*, miał uczestnictwo w bitwie. Do odeyścia gońca, który o tém przyniósł wiadomość, woyska Sprzymierzone zabrały iuż były 7,000 jeńców z młodey i starey gwardyi *Napoleona*, i 22 działa.

Dnia 1go i 2go Listopada *Napoleon*, z całey swoiey armii nie maiąc iak 20 do 30,000 uzbroionych, a 15,000 bez broni, uszedł za *Ren*, pod *Moguncyą*. Zwycięzkie woyska Sprzymierzone ścigały go bez odpoczynku.

Gdy Jenerał *Winzengerode* zbliżył się do *Paderborn*, deputacya tego miasta, wysłała mu złote klucze, które on J. K. W. Xciu Szwedzkiemu odesłał, ten zaś, przysłał J. K. Mości, który ie dziś w *Potzdamie* od Rotmistrza Hrabiego *Haake* odebrał. — Jenerał *Tettenborn*, przysłał także klucze od miasta Pruskiego *Minden*.

Całe woysko Szwedzkie, i część korpusu *Winzengerode*, iest teraz w pełnym marszu na *Hamburg*.

Jenerał Rossyyski *Tołstoy* z korpusem 20,000 ludzi, i Jenerał Austryacki *Klenau*, z równie mocnym korpusem, oblegaią *Drezno*. Ciężka artylerya do oblężenia spławioną została *Elbą* z twierdzy Czeskiey

Teressien stadu. Wszystko iest przygotowane do zaczęcia bombardowania, i spodziewać należy, że to miasto wkrótce dostanie się w moc Sprzymierzonych— (Te urzędowe nowiny zostały dziś na teatrze zebraney publiczności ogłoszone.)

Od rozpoczęcia kroków nieprzyiacielskich po rozeymie, aż do dnia dzisieyszego, przeprowadzono przez samo miasto *Berlin* jeńców woiennych nieprzyiacielskich: 975 oficerów, zacząwszy od Jenerała dywizyi, aż do Porucznika, i 42,462 ludzi rang niższych.

Według szczególnego rachunku, który umieścił *Korespondent Pruski*, od dnia 4 Kwiet. aż do 26 Października, woyska Sprzymierzone zdobyły na nieprzyiacielu 129,162 jeńców, 801 działo, i 2,906 wozow ammunicyynych. (z *Gaz Berlin.*)

Berlin d. 11go *Listopada n. s.*

Dnia 8go b. m. N. Król nasz, w towarzystwie drugiego swoiego syna Xcia *Wilhelma* Pruskiego, z *Potzdamu* odiechał na powrót do armii.

Jenerał *Czerniszew*, z kilką tysiącami lekkiey kawaleryi przebył Ren pod *Openheim*: rozszerza on tym sposobem trwogę na tamtey stronie téy rzeki, i mieszkańcy Francyi uyrzą nieprzyiaciela w progach swoich pierwey, niżeli o przegraney wielkiey bitwie odbiorą nowinę.

Słychać, że Francuzki kommendant twierdzy *Szczecina*, podał warunki do kapitulacyi; ale te odrzucone zostały, w tém przekonaniu, że twierdza ta długo utrzymać się nie może.

Podług gazety *Stargardskiey*, odebrano tam przez Sztafetę wiadomość, że wkrótce po obchodzie uroczystym zwycięstwa pod Lipskiem, kilka bomb do *Gdańska* rzuconych, zapaliły tamteyszy magazyn; a ztąd tak wielki powstał niedostatek żywności, że oficerowie i żołnierze z garnizonu, całemi zastępami z twierdzy uchodzą.

W twierdzy *Torgau* leży w szpitalach 8,000 chorych, z których od 80 do 100 ludzi codziennie umiera — Od dnia 3go Listopada, zaczęto bombardowanie tey twierdzy, i trzeci wystrzał iuż wzniecił pożar w mieście.

Dla odzyskanych na powrót Prowincyi Pruskich na lewym brzegu *Elby*, ustanowiony iest Królewsko-woienny Rząd, który Jenerałowi *Kruzemark* i taynemu radcy *Klewitz* poruczony został. Rząd ten zatrudnia się naypierwiey formowaniem woyska, i w tém celu, przez rozkaz dnia 30go Pazdziernika z *Halli* wydany, zakazał wszystkich cząstkowych werbunków, iako przeciwiących się iednostayności zaprowadzonego porządku. (z *Gaz. Berlin.*)

Weimar dnia 2go *Listopada n. s.*

Przed pamiętną bitwą pod *Lipskiem* Wódz naczelny Xże *Szwarzenberg* wydał następny rozkaz dzienny do woysk sprzymierzonych.

Główna kwatera P e g a u, dnia 15go Pazdziernika

„ Nadeszła nakoniec nayważnieysza Epoka świętey walki — Waleczni woiownicy!— Wybija stanowiąca godzina — Gotuycie się do boiu — Związek, który potężne narody ku wspólnemu celowi jednoczy, na polu bitwy ściśley jeszcze zbliżony będzie.”

„ Rossyanie! Prusacy! Austryacy! Walczycie wszyscy za jedną sprawę! — Walczycie za wolność Europy, za niepodległość waszych synow, i o nieśmiertelność waszego imienia!”

„ Wszyscy dla jednego! jeden dla wszystkich! — Pełni tego wyniosłego ducha zaczniycie świętą walkę — Bądźcie mu wiernemi w tey stanowiącey godzinie, a przy was zwycięstwo!”

Podpisano: Karol Xże Szwarzenberg.

Ogłoszone tu następne woienne doniesienie.

Główna kwatera S c h m a l k a l d e n 29go Pazdziernika n. s.

Wóysko C. *Napoleona* uchodzi z tak nadzwynym pośpiechem, że awangardy wóysk sprzymierzonych zaledwo go doścignąć mogą. Drogi przez *Gotha*, *Eysenach* i *Vach*, przez które cofa się to woysko, wystawuią wszędzie oczywiste ślady w zupełnym popłochu i rozsypce uciekaiącey armii. Licaba trupow na gościńcach codziennie się pomnaża. Niezmierne mnóstwo żołnierzy przez głod i trudy zupełnie sił pozbawionych, leży po drogach, i pospolicie pierwiey umieraią, niżli do szpitalow dostać się mogą. Wszystkie lasy w okolicy o mil kilka są pełne chorych, ranionych i spóźnionych żołnierzy Francuskich, którym wieśniacy nigdzie schronienia dadź nie chcą. Wszędzie nieprzyiaciel rzuca działa i bagaże, albo je zatapia w rzekach, lub zakopuie. Podług jednomyślnych upewnień tych walecznych woiowników, którzy przeszłoroczną kampanią w *Rossyi* odbyli, droga, jaką się teraz cofa woysko Francuskie, wystawia podobny widok, jaki wystawiał gościniec z *Moskwy* do *Berezyny*. Jak w tenczas, tak i teraz nieprzyjacielska armia jest otoczona lekką kawaleryą, która wszelkie zboczenie na stronę niepodobném czyni, wysłane oddziały zabiera, i w obranych mieyscach oczekuie na czoła kolumn nieprzyiacielskich, które wita kartaczowym ogniem z dział lekkich.

Tym sposobem Hetman *Płatow* dnia 27go b. m. tak niespodzianie uderzył na czoło kolumny nieprzyiacielskiey pod *Ratsdorf*, iż ją wprawił w naywiększe zamieszanie. Nie mogąc jednak wstrzymać zupełnie jey marszu, ustawił swoie działa w tak korzystnym stanowisku, iż nieprzyiaciel pod morderczym ogniem jego artylleryi przeciągać musiał. Liczne Rossyyskie, Austryackie i Pruskie korpusy podjazdowe formuią teraz, jak gdyby awangardę uchodzącey armii Francuskiey, i ani we dnie, ani w nocy nie dozwalaią jey chwili oddechnienia.

Sześć batalionow wóysk Niemieckich przeszły na nowo do korpusu Hr. *Płatowa.* (z *Gaz. Berl.*)

Lipsk dnia 10 *Pazdziernika n. s.*

Nasza dzisieysza Gazeta zawiera ważny następny artykuł.— Według *Urzędowych* wiadomości od korpusu oblegaiącego *Drezno*, załoga Francuska po daremném usiłowaniu przebicia się do *Torgau*, żądała kapitulować. Podany był z jey strony warunek, wolnego odeyścia do Francyi, lecz oblegaiący stali przy tém, aby się oddała w niewolą woienną. Traktowanie i układy trwały ciągle; wątpić nie można, że rzecz wkrótce ukończoną bydź musi, albowiem niedostatek żywności do naywyższego doszedł stopnia.

Równie w *Erfurcie* zostawiona Francuska załoga żądała rozeymu i o poddanie się traktuie.

Dziś J. K. M. Król Pruski przeieżdżał przez nasze miasto udaiąc się główney kwatery woysk sprzymierzonych — Jen. *Jomini* d. 6go tu przybył. Z powodu osłabionego zdrowia opuścił on woysko sprzymierzone pod *Erfurtem.* (z *Gaz. Berl.*)

Halla dnia 10. *Listopada n. s.*

Wczoray otrzymalismy następną *urzędową* wiadomość o skutkach wycieczki Francuzkiey z *Magdeburga*:

Królewsko-Woienny Rząd otrzymał przez sztafetę następuiącą wiadomość z *Calbe*, że wczoray, to jest d. 8go b. m. część Francuskiego garnizonu z *Magdeburga* pomiędzy *Calbe* i *Schönebeck* zupełnie pobitą, i aż pod wały twierdzy zapędzoną została. Zdobyliśmy na nieprzyiacielu 700 jeńców z piechoty i 400 z kawaleryi, tudzież zabraliśmy dział 6.

Prusacy wpośrzód niewypowiedzianey radości mieszkańców weszli do *Schönebeck* i *Salze.* Wielkie zapasy drzewa i soli w *Schönebeck* uratowane zostały, równie jak kosztowna machina rafineryi, którą, wszystko niszczący nieprzyiaciel, zruynować napróżno usiłował.

Pod *Frohse* wiele Francuzow zapędzonych zostało do *Elby*, gdzie śmierć znalezli. Liczba jeńców wczoray w wieczor już wynosiła do 2000.

(z *Gaz. Berl.*)

Piszą z Zerbst d. 8go *Listopada n. s.*

Sześć tysięcy ludzi z załogi *Magdeburgskiey*, uczyniwszy wycieczkę, posunęli się byli aż do *Barby*. Jenerał *Benigsen*, który w tymże czasie z korpusami

Jenerałow *Doktorowa i Szczerbatowa* te okolice przechodził, uderzył na nieprzyiaciela z tak wielką żywością, że przełamawszy jego szeregi, pędził go przez *Frohse*, *Gros-Müllrose i Solbke*, aż pod mury *Magdeburga*. W samych zabitych nieprzyiaciel utracił 1,600 ludzi. Ale nayważnieyszym dla nas iest wypadkiem, żeśmy po tey wygraney opanowali *Schönebeck*, gdzie nieprzyiaciel miał niezmierne zapasy soli. Francuzi usiłowali tę sól w rzucić do *Elby*, ale przez oddział Pruski, który w tymże czasie przebył tę rzekę pod *Ferhland*, odpędzeni zostali.

Oddział nieprzyiacielski przeszło 1,000 ludzi wynoszący, został od twierdzy odcięty, i nieuchybnie w moc się naszą dostanie.

Załoga twierdzy *Wittenberga*, składa się tylko z 1,300 ludzi zdatnych do boiu: załoga twierdzy *Torgau*, ma 5,000 ludzi; ostatnia ta twierdza przez korpus Jenerała *Tauenziena* ściśle oblężona została, i bombardowanie z pomyślnym skutkiem iuż się zaczęło. (*z Gaz. Berlin.*)

Od brzegów Elby dnia 8go Listopada n. s.

Obadwa Nayiaśnieysi Cesarze, Cesarz Rossyyski i Austryacki, znayduią się w *Frankforcie* nad *Menem*, gdzie nawet iuż Kancellarya główney kwatery Monarchów Sprzymierzonych przybyła.

Dnia 7go Listopada, wszystkie woyską Sprzymierzone, wyiąwszy armią *Niemiec północnych*, która inny kierunek wzięła, znaydowały się nad *Renem*; gdzie Feldmarszałek Xiąże *Schwarzenberg*, którego główna kwatera tegoż dnia oczekiwana była w *Höchst*, (o dwie mile od *Moguncyi*,) miał złożyć wielką woienną konferencyą. (*z Gaz. Berlin.*)

Piszą z Bremem pod dniem 5. Listopada n. s.

Od dnia wczorayszego główna Kwatera Jen: *Tetenborna*, który przez nie iaki czas stoiąc w *Verden* uważał poruszenia nieprzyiaciela, i przez swoie korpusy podiazdowe w ustawiczną wprawiał go niespokoyność, znowu znayduie się w mieście naszym. Jeden oddział iego woyską, przed kilką iuż dniami wszedł do *Oldenburga*, inny znowu w kroczył do *Minden*; (pierwsza twierdza w dawnieyszych kraiach Pruskich z tamtey strony *Wezery*,) ktora woyskom sprzymierzonym bramy otworzyła.

Od dnia dzisieyszego z rozkazu Jen: *Tetenborna* wszystkie władze Francuzkie rozwiązane zostały, a dawny rząd miasta zaprowadzony. Tak więc *Bremen* powraca do swoiey poprzedniczey wolnego *Hanzeatyckiego* miasta godności.

Do legii Hanzeatyckiey znakomite od nas przybędzie wzmocnienie. Jen: *Tetenborn* nakazał uformowanie iednego batalionu piechoty, i 1go. szwadronu iazdy; dopełnienie zaś tego, pod swoim dozorem, poruczył pełnym ufności officerom — Cała nasza ludność, bez wyiątku, zaymuie się teraz zniszczeniem warowni przez Francuzów wzniesionych.

(*z Gaz: Berl:*)

Wiedeń d. 3go Listopada n. s.

Podług wiadomości odebranych od F. L. *Radivoievicha* pod dniem 26 Pazdziernika z *Cormons*, Jenerał Hrabia *Staremberg*, który miał rozkaz ścigać nieprzyiaciela uchodzącego ku rzece *Tagliamentu*, d. 25go wszedł do *Udine*, i w tymże czasie Jen. Baron *Vecsay*, tamże przybył. Hrabia *Staremberg* przeciągał swóy m-rsz ku *Campo-Formio i Codroipo*. Jenerał *Vecsay* poszedł w kierunku do *Daniele*. — Na przypadek gdyby nieprzyiaciel chciał się był utrzymywać z tey strony *Tagliamentu*, Hrabia *Staremberg* miał rozkaz attakować go, i przez rzekę przerzucić. — Jenerał *Esivich* opasał twierdzę *Palma Nuova* nad *Lisonzo*.

Słaba załoga wyspy *Morozina*, poddała się woyskom Austryackim pod wodzą Półkownika *Gawende*. Ta załoga była opatrzona trzema działami. Ztąd ten Półkownik udał się do opasania małey twierdzy *Grado*, która podług wszystkich wiadomości iest bardzo źle opatrzona, i długiego oporu czynić nie może. — Z upadkiem tey twierdzy, cała okolica *Aquileja* oczyszczoną będzie, i dowoz żywności dla woysk Austryackich ułatwiony.

Podług listu z *Fiume* dnia 15go Pazdziernika, Arcy-Xiąże *Franciszek* brat *Cesarzowey*, wraz ze swoią małżonką, powracaiąc z *Sardynii*, i wraz z A. X. *Maximilianem*, który na jego spotkanie aż do *Lissa* wyiechał, na okręcie Angielskim przybył do portu *Fiume*.

Trient dnia 26 Pazdziernika n. s.

Ogłoszono tu następną proklamacyą:

Ludy Włoskie!

„Z woyskiem 60,000 ludzi wynoszącém przebyłem *Alpy*, i stoię na Włoskich polach. Tyrania, która was do ostatka gnębiła, która młodzież waszą w odległey *Północy* i na polach *Hiszpanii* za niesłuszną sprawę na rzeź wystawiała, która zniszczyła wasze rzemiosła i handel, i która wszelkiemi błogosławieństwy Nieba obdarzone Włoskie krainy zamieniła w teatr nędzy i rozpaczy, ta mówię tyrania dosięgła już swoiego kresu. Przechody, które z *Włoch* do *Austryi* prowadzą, zostały przezemnie zaparte: obszedłem u zrzódeł wody *Isonzo*, *Tagliamentu*, *Piawy* i *Brenty*, i do tego przyprowadziłem waszego wodza, iż w którąkolwiek się stronę obróci, wymknąć się mi nie zdoła. *Werona*, *Mantua*, *Mediolan* za dni kilka uyrzą się oswobodzone. Północ, wschod i zachod Europy złączyły razem wszystkie swoie siły, i cały kwiat swoiey młodzieży dla zapewnienia niepodległości narodow; i są już wolne. Zapytaycie w *Austryi*, w *Rossyi*, *Prusiech* i *Hiszpanii* jaki los spotkał Francuskich woiownikow: znaydziecie tam stosy trupow, jeńcow, ranionych, wszystkie ślady zniszczenia, ale nigdzie nie znaydziecie uzbroioney nieprzyiaciela siły. Południe też Europy nie powinno bydź wyięte od tey powszechney radości, którą świat czuie z przyczyny powrótu do dawnego błogiego czasu, do sprawiedliwości i porządku. Łaska moiego Monarchy poleciła staraniom moim to wielkie dzieło. Powstańcie zatém ludy Włoskie! znaiome wam są środki obrony, których nieprzyiaciel przeciwko mnie użyć może; wiadomo wam, że te, których użył, ostatnie były. Pod moią wodzą stoi jeszcze 30,000 woiownikow, którzy w tey kampanii bynaymniey nie walczyli, a którzy pałaią chęcią dzielenia z innemi trudow i chwały woienney. Nowe woyska formuią się na tamtey *Alp* stronie — Los Włoskiey ziemi jest roztrzygniony. — Przypomniycie waszym dzieciom, że się urodziły w starożytney oyczyznie chwały i wielkich ludzi, i że nie masz pięknieyszey sławy, jak woiować pod chorągwiami sprawiedliwego Monarchy za pokoy świata i niepodległość narodów.

podpisano: Jenerał naczelnie dowodzący Armią Tyrolską i Włoską C. K. F. Z. M. *Baron Hiller.*

— Podług listow z *Trientu* i *Botzen* liczne bardzo Austryackie woyska weszły w okolice *Calliani*: ponieważ zaś Vice-Król Włoski znayduie się ieszcze za rzekami *Brenty* i *Piawy*, których przebycie w tey porze dzdzystey jest bardzo trudne, przeto położenie tego wodza, stało się nader niebezpieczne.

Piszą z *Bassano* pod dniem 23. Października: Woyska Austryackie pod Wodzą Jen: *Eckard* weszły dnia 20go. b. m. do tuteyszego miasta. Nadzwyczayna radość mieszkańców, z iaką wchodzących woiowników przyięli, iest dowodem dobrego ich ducha i znaiomości prawdziwego swóiego interessu.

(*z Gaz: Berl:*)

Praga dnia 25go Pazdziernika n. s.

Nasz *Ober-Burgraf*, Hr. *Kołowrat*, otrzymał od Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego następuiący reskrypt, z *Töplitz* 17go (29go) Września 1813 roku.

„Panie *Ober-Burgrafie*, Hr. *Kołowrat*. Czuła troskliwość, znaki serdeczney gorliwości i pełne ludzkości przyięcie, okazane w *Pradze* dla rannych woiowników Moich armii, pozyskały zupełne prawo do Moiey wdzięczności. Poczytuię Sobie za istotny obo-

wiązek oświadczyć mieszkańcom tey starożytney stolicy, iak Jestem tkliwie wzruszony takim ich postępkiem, okazuiącym miłość ku oyczyznie i dobroć ich serca. Proszę was, Mospanie Ober-Burgrafie, abyś im oświadczył te uczucia Moie, i zapewnił ich, że nie masz żadnego woiownika, iakieykolwiek bądź rangi, któryby powracaiąc pod swoie chorągwie, nie uczuł się ożywionym nowém męstwem do dzieł woiennych, wspominaiąc o tych, których troskliwość przyłożyła się do uleczenia ran jego. Takim sposobem przydaie się nowa siła iednomyślności Narodów, i utwierdza się ten związek, który zapewnia zupełną pomyślność przedsiewzięcia równie szlachetnego, iak sprawiedliwego i bezinteresowanego; pomyślność oręża, podniesionego za powszechne dobro i spokoyność Europy. Bądź WPan przekonany, Mospanie *Ober-Burgrafie*, że w tym uroczystym oświadczeniu wdzięczności moiey, nie oddzielam Ja ustanowionego przez Rząd Naczelnika, od Szlachty i innych stanów tego miasta i Prowincyi. We wszystkich ważnych okolicznościach, naysilnieyszą pobudką zwykł bywać przykład Rządzącey Władzy. Ta uwaga iest dostateczną, aby WP. upewnić, o całém Moim poważeniu i naylepszych ku niemu chęciach.

Podpisano: ALEXANDER.

(z *Pocz. Poln.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— W *Dreznie* dnia 29 Pazdziernika n. s. Francuzi rozkazali mieszkańcom, aby wszystkie próżne beczki, fasy, kosze i inne podobne naczynia do rozrządzenia niemi P. *Marion*, oficera od korpusu Inżynierów, złożone były.

— Dnia 4go Listopada n. s. J. K. Wysokość Xże Szwedzki znaydował się w *Hannowerze*, Feldm. *Blücher w Giesen*, Jenerał *Bülow w Minden.*

Pod *Freyburgiem* zostawili Francuzi na polu trzysta różnych powozów: między temi znayduie się zapewne wiele należących do możnieyszych obywatelów *Saxonii*; znaczna iest liczba wytwornych kolasek i basztard.

— Ku końcowi miesiąca Września, ziednoczone woysko Angielskie, Portugalskie i Hiszpańskie w znaczney bardzo liczbie przeszło rzekę *Bidasoa*, i wkroczywszy do Francyi, opanowało twierdzę graniczną St. *Jean de Luz.* M. *Soult* w różnych bitwach stoczonych w tych ostatnich czasach, stracił 10,000 ludzi, i wielką liczbę dział. Główna kwatera *Wellingtona* była w *Ustariz.*

Według wiadomości w cale zasługuiących na wiarę L. *Wellington* dnia 7go Pazdziernika n. s. wyruszył ze swoiey pozycyi, i wtargnął w granice Francuzkie: miał potém pomyślną bitwę, w którey zabrał 500 jeńców, zdobył bez wielkiey trudności *Bayonę*, i dnia 9go zaiął stanowisko o milę po tey stronie *Bayony.*

— Landaman Szwaycarski zwołał powszechny Seym Kantonów na dzień 15ty Listop: do *Zürich*: oprócz tego nowemi oddziałami woysk wzmocnił kordony graniczne, i zalecił wszyskim Kantonom, aby każdy swóy kontyngens Rzeczypospolitey należący trzymał w gotowości do marszu.

— Pod *Wiedniem* zbiera się armia rezerwowa złożona po większey części z Węgierskich i Sklawońskich regimentów.

— Order trzech run złotych, ustanowiony przez Napoleona w roku 1809, został teraz przez niegoż skassowany. (z *Gaz. Berl.*)

— Jeszcze dnia 20go Września n. s. przez obwieszczenie w Londynie od Xcia Regenta wydane, Parlament, który miał się zebrać dnia 1. Listopada do dnia 4go odłożonym został. Według tegoż obwieszczenia „ nagłe i ważne interessa maią bydź załatwione. Pokóy z *Danią* nie uchybnie przyydzie do skutku, gdyż Minister Duński *Bernstorf*, znowu iest spodziewanym w Londynie „

— Lucyan Bonaparte, oddawszy się zupełnie zatrudnieniom prywatnego życia, które piérwéy w *Rzymie*, a teraz w *Anglii*, w naywiększém zaciszu przepędza, zerwawszy wszystkie związki ze swoią familią i z *Francyą*, ułożył *Epopeią*, pod tytułem, Rome delivrée. Przedmiotem tego poematu iest oswobodzenie Rzymu od Lombardów przez Karola W. Dzieło to, dosyć obszerne, podzielone iest na 24 pieśni, i Autor ośm lat łożył na iego wypracowanie. Bliskie teraz skończenia ma wyyść z druku w *Londynie* obok z tłumaczeniem Angielskiem.

— Wszystkie Angielskie dzienniki, piszą o Jenerale *Moreau.* Hrabina *Devonshire*, odebrała wszystkie wiadomości tyczące się jego osoby, dla uwiadomienia o nich pozostałey po nim Wdowy. Niektóre gazety zawieraią osnowę listu, który umieraiący *Moreau* dnia 1go i 2go Września do swoiéy małżonki z początku sam pisał, a potém dyktował. Czyni w nim nadzieię, że będzie żył i wyzdrowieie; mówi o swoich cierpieniach, i namienia o prześladowaniu i nieprzyiaźni Napoleona, który mu od dawna nie sprzyiał. Umysł jego zawsze iednostayny, pełen ufności w dobrey sprawie i w pomyślnym iey końcu. Nie trzeba (wyraża na końcu) wierzyć płonnym wieściom, albowiem czy ze mną, lub bezemnie, wszystko dobrze póydzie.

— Jeden dziennik Angielski pod dniem 1 Pazdziernika, wspomina o iednym liście, który znany z podróży swoich po *Egipcie i Abissynii Lord Villeyzla*, pisał z Abissynii z tém doniesieniem, że równie śmiały iak i uczony podróżny *Mungo Park*, który zwiedzał wnętrze Afryki, a którego pobyt, przez kilka lat był niewiadomym, ba nawet śmierć jego rozgłoszoną została, iest ieszcze przy życiu, iednakże zostaie w niewoli u iednego ze wschodnio-Afrykańskich pokoleń.

GAZETA KURYERA LITEWSIEGO.

Z następuiącym dniem 1szym Stycznia 1814go roku odnawia się Prenumerata przez Pocztę Gazety Kuryera Litewskiego. Prenumerata przyymuie się w Expedycyi Gazetney Głównego Pocztamtu Litewskiego, tudzież we wszystkich Pocztamtach miast Powiatowych, płacąc rocznie rubli srebrnych 14, półrocznie rubli srebr: 7 kwartałowa z przesłaniem pocztą przyymować się nie będzie — Redakcya tey Gazety uprasza życzących sobie prenumerować, aby się wcześnie do mieysc wspomnionych zgłosić chcieli; inaczey nie wiedząc na jaką liczbę exemplarzy, ma czynić zakład druku, opóźnieni w prenumerowaniu mogą nie dostać exemplarzy pierwszych Numerow tey Gazety.

Dozwala się drukować — Z. Niemazewski Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow.

DODATEK

OGŁOSZENIE

N. 2011.

3 *Kopia.* Kommissya Sądowa Edukacyina Gubernii Litewskich, Białoruskich, Minskiey i Prowincyi Białostockiey uważaiąc, że pomimo zalecenia Rządu, dochody z dóbr i kapitałów Edukacyinych nie zostaią dotąd płacone przez Possessorów, z tey mianowicie przyczyny, iż nie którzy z tychże Possessorów, są w zupełney niemożności w tym czasie zapłacić całey zaległości, a Kassy Powiatowe nie chcą od nich teyże zaległości przyimować częściami, które mogłyby tym czasem załatwiać naygwałtownieysze potrzeby Edukacyyne; przeto Postanowiła: dla pobudzenia niewypłatnych i odłużaiących się Possessorów, przez ogólne do wszystkich Obwieszczenie ostateczne ostrzeżenie uczynić, iż którykolwiek z rzeczonych Possessorów Dóbr i Kapitałów Edukacyynych do raty Trzy-Królskiey, to iest: do dnia 8 Januaryi nadchodzącego 1814 roku zaległości całkowicie nie opłaci, temu Dobra posiadane całkowicie odięte, a Ewikcyine ad extenuationem całey zaległości sekwestrowane podług brzmienia Konstytucyi 1775 roku zostaną. — O czém tak do Rządów Gubernskich, iako i do Izb Skarbowych odnieść się, ażeby pierwsze raczyły przez Sądy Niższe o tém ostatecznym iuż terminie obwieścić Possessorów Dóbr i Kapitałów Edukacyynych, za wzięciem od nich na to Rewersu — Drugie zaś to iest Izby Skarbowe, aby zaleciły Kaznaczeystwom Powiatowym, ażeby one wnaszane od Possessorów Dóbr i Kapitałów Edukacyinych zaległości, chociażby nawet częściami przyimowały do powyżey oznaczonego terminu dnia 8 Januarii 1814, nie uwalniaiąc iednak przez to bynaymniey tychże Possessorów od rygoru praw i od skutku tych rozporządzeń, które ze strony Rządu dla pozyskania zaległości iuż przedsiewzięte zostały. — O czém i przez Gazetę Kuryera Litewskiego ogłosić. — Nowembra 6go dnia 1813 roku. —

Zgodno z Protokułem: Michał Dmochowski Pisarz.

PODRAD

N. 7124.

3 Jako nikt dla wzięcia na siebie dostarczenia do Jurburga i Kowna zamierzoney do przygotowania ilości prowiantu i Owsa, do targów na termina 27go Oktobra, i teraznieyszego Nowembra na dzień 3ci i 6ty nie stawił się, tedy Kommissya Wileńskiego Prowiantskiego Depo, znowu wzywa życzącykh sobie do targów na termina, 2gi, 17go, a ostatni 20go dnia teraznieyszego Nowembra z dostatecznemi kaucyami, gdzie będzie obiawiono o ilości i kondycyach. Dnia 7go Nowembra 1813.

Siódmey klassy Pośników.

OSWIADCZENIA SĄDOWE.

1 Oświadczenie imieniem Józefa i Anny z Abramowiczow Puzynow Pisarzow Ziem: Upitskich czyni się z następnych pobudek: iż my będąc po zeszłym z tego świata Oycu JW. Andrzeiu Abramowiczu Rotmistrzu Kawaleryi Narodowey w czwartey części po onym pozostałości mianowicie Dóbr Ostrowca z folwarkami Czerniszki i Małe, w Powiatach Wileńskim i Oszmiań: położonych, dziedzicami; tey sukcessyi po uczynioney obustronney dobrowolney umowie, na osoby JW. Kazimierza i Maryanny z Abramowiczow Szwykowskich Sekr. b. Legacyi Berliń. zrzekliśmy się i ustąpiliśmy; a ponieważ JWW. Szwykowscy, powodem odstąpienia takowey sukcessyi przez Dokument assekuracyyny w dacie 1813 Sbra 3go nastały, eor: w Sądzie Ziem: Pttu Oszm: przyznany, przyięli obowiązek wszelkiego tytułu, po zeszłym z tego świata JW. Andrzeiu Abramowiczu okazać się mogących długow uspokoienia, rozpoczętych z zeszłym JW. Abramowiczem i po zeysciu jego utworzyć się mogących procederow ułatwienia, bez naymnieyszey o to pretensyi do oświadczaiących się, przeto jeśliby ktokolwiek z rzeczy sukcessyi do Dóbr Ostrowca i jego folwarkow, chciał mieć pretensyą, iżby powodem uczynionego zrzeczenia się Dóbr Ostrowca i należących folwarkow na osoby JWW. Szwykowskich, i z racyi przez ichże w dacie powyższey wydaney Assekuracyi, znoszenia wszelkich długow, nie do oświadczaiących się, lecz do wspomnionych WW. Szwykowskich jako posiadaiących Dobra Ostrowiec udał się, a gdyby przez nikogo od niżey podpisanych do interessu z rzeczy Ostrowca nie były dawane plenipotencye, zastrzegamy, i że tak przed nastaniem o Dobra Ostrowiec umowy, jako w ciągu i po ukończeniu jey, nikomu z podpisam własnoręcznym plenipotencyi nie wydawaliśmy, upewniamy. Dla wiadomości zatém interessowanych ninieysze oświadczenie do Akt publicznych oddaiąc, one w Gazecie Kuryera Lit. pomieścić postanowiliśmy. Datt w Wilnie R. 1813go Nowembra 9go dnia.

Józef Xże Puzyna b. Pisarz Ziem. Upit.
Anna z Abramowiczow Puzynina Pisar. Ziem. Upit.

N. 1897. *Kopia Oświadczenia:*

1 Excerpt oświadczenia z Protokułu Potocznego Wileńskiego Głównego Sądu 2go Departamentu pod pieczęcią tegoż Sądu stronie wydan — Roku tysiąc osmset trzynastego miesiąca Nowembra dwunastego dnia — Na Sądzie Głównym Litewsko-Wileńskim 2go Departamentu, jawiąc się obecnie Adwokat tegoż Sądu Ambroży Wilgocki Oświadczenie w Imieniu WW. JPanów Ludwika i Antoniego Wołłowiczów zaniósł i do zapisania one w Protokule Sądowym podał, iakowe w następnych iest wyrazach: Oświadczenie: niżey podpisani zapisuiemy następne: naturalny spadek po zeszłym Stanisławie Wołłowiczu Podkomorzym Rzeczyckim i Kawalerze, na niżey podpisanych i dalsze potomstwo przypadaiący, włożył naypierwszy obowiązek dopełnienia satysfakcyi wierzycielom. Liczni Debitorowie zeszłego w różnych mieyscach lokowani, ile się jemu przeciwili, tyle dopiéro stawią oporu i żałuiącym w zaskutecznieniu teyże powinności — Obok zaś niektórzy z pretensorów i wierzycieli w rozmaitych Subseliach bez użyte tworzą processa i konwikcye, gdy fundusz ziemny zeszłego Stanisława Wołłowicza pod opisem dożywotnim, od Roku 1793 miesiąca Junii 31 dnia zostaie — W tey zatém pozycyi, obieraią niżey podpisani środek właściwy i wspólnie dogodny wierzycielom, udania się o przeznaczenie ze wszystkiemi iednego Powiatowego Sądu, i w tym celu wynoszą zapozwy stosownie do Sądu Głównego 2go Departamentu Wileńskiego — Ten krok oburzać nikogo niepowinien, gdy uwalniaiąc od próżnych trudów i wydatków, każdemu nayśpieszniey powróci własność, a żałuiącym pozwoli wypełnić przyiemną powinność względzie istotnych wierzycieli — U tego Oświadczenia podpisy w Protokule zanoszących one są takowe: Takowe Oświadczenie, iako Aktorowie podpisuiemy. Ludwik Wołłowicz, Antoni Wołłowicz. (L. S.) Sekretarz Dobrzański — Poszlin kop. 52 wzięto. Czytałem z Protokułem Kollegski Sekretarz Raczyński.

DONIESIENIE

3 Farbierz doskonały Józef Markio, rodem z Genewy ma honor donieść i rekomendować się potrzebuiącym, iż założył w domu Kardynalii, w handlu galanterycznym farbiernią, który farbuie w jakich tylko bydź może rozmaitych kolorach, to jest: sukna kazimirowe, iedwabnych różnych materyi, chustek różnych, pończoch bawełnicznych, jakoteż starych, używanych i splamionych sukień, &c. Który farbierz obiecuie naypomiernieyszą cenę i akkuratności.

DODATEK DO GAZETY KRAJOWEJ GILEMSKIEGO Nro 33.